

Chương 4

Ai cũng biết kỳ thi đại học căng thẳng như thế nào đối với học sinh. Căng thẳng tới mức hồi đó có học sinh tự tử vì thi trượt. Tôi có hãnh diện đôi chút khi được vào đại học nhưng rồi cái cảm giác ấy cũng sớm nhạt nhòa do chương trình và phương pháp giáo dục cổ lỗ. Sinh viên được vào trường rồi là thờ phào, thả dãn chơi, cho là có nhiều môn học vô bổ, không có ích cho công việc về sau. Thế là chỉ học đối phó cốt qua được kỳ thi rồi quên cho nhẹ đầu.

Trong trường đại học của tôi may mắn lắm mới gặp được một người thầy có thể khiến học sinh ngưỡng mộ. Hiếm gặp được người thầy nào có thể hấp dẫn học sinh bằng ánh sáng của trí tuệ và tình cảm, là người có thể chỉ ra được cho học sinh thấy chân trời rộng mở của cuộc sống. Ngoài chuyên môn ra, ít giáo viên nào trò chuyện với sinh viên về con người, xã hội. Họ cố giữ một vẻ đạo mạo xa cách cứ như thể một câu nói đùa, một tiếng cười sảng khoái có thể ảnh hưởng tới hình ảnh của họ.

Bù lại thì tôi thích sự quy tụ phong phú về vùng miền và sự độc lập của sinh viên nội trú. Cuộc sống sinh viên nội trú có những vất vả riêng, tôi và Dũng Khói buổi sáng còn có bát cơm rang hay một gói xôi lót dạ, nhiều bạn nội trú nhịn đói đi học. Tôi hay vào khu ký túc xá chơi và thỉnh thoảng đi ăn cơm tập thể cùng các bạn trong lớp. Tiếng va đập loảng xoảng của các khay thức ăn, tiếng cười đùa khiến nhà ăn ồn ào như một xưởng cơ khí. Sinh viên xếp hàng, tay cầm vé ăn. Sinh viên nào chán cơm tập thể, có điều kiện thì bán vé, lấy tiền ăn ở ngoài. Cơm nội trú trăm bữa như một. Cách nhà ăn mấy chục mét đã ngửi thấy một mùi thức ăn đặc trưng không hề đổi từ năm này sang năm khác. Sinh viên tối giản mọi chuyện. Anh chàng nào lịch sự thì mang theo bát sắt còn thường chỉ có cái thìa nhôm đút túi quần. Mấy thằng lấy chung cơm vào một khay, châu thìa xúc, đỡ phải rửa bát. Bữa nào cũng có tí nước canh lơ lơ xanh, lơ lơ vài cọng rau. Mỗi suất được một, hai miếng thịt mỏng tới mức, nói không hề quá là giờ lên có thể thấy ánh sáng xuyên qua.

Gạo để lâu xuống chất, ăn rất chóng đói. Bốn giờ chiều ruột đã thấy nao nao, cổ lăm lăm mới tập trung học được hết tiết cuối. Cái đói của sinh viên giống đau dạ dày mãn tính, ngày nào cũng đau, vài tiếng là đau. Sinh viên thường chẳng bói ra lấy một đồng. Sinh viên ngoại trú phải nộp lại học bổng cho gia đình, nội trú thì phải trả nợ những nơi mua chịu. Chuyện cầm quán ăn chịu đối với sinh viên là thường. Cầm nhiều tới mức mà mấy thằng bạn cùng lớp phải giấu mặt, đi thật nhanh khi qua các quán ăn vì sợ chủ quán đòi nợ.

Khi đói, một chiếc bánh bao không nhân, một chiếc bánh mì là nhất, không thì một chiếc kẹo lạc cũng làm dịu được sự quậy phá của lũ giun trong bụng,

tạm ngưng con co thắt dạ dày. Chẳng thế mà nam sinh viên trường tôi đi tán gái ở các trường sư phạm hay ngoại ngữ, không quà cáp viên vông, không hoa hoét lãng mạn, chỉ một túi bánh mì hay mấy gói mì tôm. Món quà tầm thường nhưng được các bạn nữ đánh giá cao. Anh chàng nào rùng rình với chực gói mì tôm thì là một người hùng đích thực.

Mì tôm thời ấy sao ngon đến thế. Sợi mì vàng óng, dài dài với nước nấu bằng gói gia vị kèm theo rất hấp dẫn. Bao nhiêu gói mì, gói gia vị được bóc hết, quăng vào chiếc xô tôn thường đựng nước đánh răng rửa mặt. Dây mai-so cuốn quanh chiếc đĩa được thả vào thùng, cắm vào điện sục, đèn tối mù. Một đĩa ra cửa phòng trông chừng, mắt la mày liếm như trộm, đề phòng cán bộ ký túc xá đi kiểm tra. Cẩn thận hơn thì tắt đèn, đĩa đứng ngoài khóa cửa phòng, coi như cả phòng đi vắng. Ban quản lý ký túc xá cắm nấu nướng, cắm đun nước bằng điện trong phòng, bắt được thì biên bản, họp hành phê bình hay báo cáo lên giáo vụ. Để đến nước ấy thì cả phòng sẽ nhục vì miệng ăn. Lốp trưởng, lốp phó phải muối mặt đi gặp cán bộ này, cán bộ kia, xoa tay, xoa cằm xin xỏ.

Kiểu nấu bằng dây mai-so rất nhanh, mấy phút sôi là sùng sục. Cả lũ xúm lại, đĩa thìa, đĩa dĩa xì xụp một loáng hết nhẵn cả nước lẫn cái mà cái xô tôn vẫn còn ấm nguyên.

Đói nghèo và gánh nặng học tập không ngăn được sức sống của tuổi trẻ. Tiếng ca hát, tiếng ghi-ta bập bùng, tiếng cười đùa trẻ trung luôn vang lên trong khu ký túc xá sinh viên. Bọn con trai vẫn rủ nhau đi tìm yêu đương hẹn hò. Thằng nào có một cô em họ, một bạn gái, một người quen, tóm lại là một đầu mối mỏng manh ở mấy trường nhiều nữ sinh thì cả bọn sẽ đạp xe có khi chực cây số với cái bụng lép đi tán gái. Các bạn nội trú có quan hệ rộng rãi qua các hội nhóm và các hoạt động của khu ký túc xá. Nhiều lần tôi cũng đạp xe rã cẳng theo các bạn vào mấy ngày mừng tám tháng Ba hay hai mươi tháng mười một. Tôi thuộc diện dát gái lại ăn nói vụng về nên thường chỉ ngồi mà xem bọn bạn thể hiện. Lĩnh vực gì thì cũng có những bậc thầy và những kẻ học việc, trò tán gái cũng vậy. Tôi thuộc diện thứ hai. Có thằng vừa bước vào phòng là gây được tiếng cười bằng mấy câu đùa. Có thằng đàn hát hay đến nỗi nữ sinh ở các phòng bên kéo đến chật chỗ.

Những cuộc đi chơi như thế rất vui, nhiều ngày sau vẫn còn bàn tán: Em nào xinh, em nào duyên, đánh đá hay hiền lành, thằng nào thích em nào... rồi bày nhau cách tán tỉnh. Cũng lạ là hồi đó bọn tôi tuyệt nhiên không bình luận những chi tiết cụ thể như cao hay thấp, vòng một, vòng ba thế nào. Có lẽ hồi đấy còn hạn chế về nhận thức giới tính và thẩm mỹ. Nam nữ gặp nhau lúng túng, ngượng ngập, chẳng dám quan sát, để ý chi tiết. Thế hệ trước chúng tôi lại càng thiệt thòi. Tôi có ông chú ruột đi lính lăn lộn nơi chiến trường, hòa bình rồi làm sĩ quan chuyên nghiệp, suốt năm, suốt tháng đi công tác. Khi đã về hưu, tôi biết thỉnh thoảng ông lén hẹn hò với gái làm tiên. Tôi trêu thì ông nói với vẻ buồn

buồn: “Tao giờ thì làm được gì chỉ muốn ngắm nhìn cơ thể con gái. Ngày xưa lấy cô mày, vợ chồng làm chuyện ấy như đi ăn trộm, nào có thấy gì. Giờ có điều kiện thì bà ấy già rồi.” Nghe vậy, tự dưng thấy thương ông ghê.

Dũng Khôi không tham gia những cuộc ấy vì nó có mối quan tâm riêng. Mới chân ướt chân ráo ở cổng trường đại học thì thằng bạn của tôi đã ngơ ngẩn vì một người. Hạnh là bạn học cùng lớp chúng tôi. Mới vào năm thứ nhất, nhưng tất cả sinh viên đều thừa nhận rằng nàng là hoa khôi số một của trường. Khuôn mặt thon thả với những nét mềm mại, nước da tỏa sáng, mái tóc óng ánh được tết gọn để lộ ra chiếc cổ thanh tú.

Tôi chưa gặp cô gái nào vừa xinh đẹp lại thông minh, khả ái như thế. Các cô gái đẹp thường kiêu kỳ xa cách nhưng Hạnh thì luôn hồn nhiên, thân ái với các bạn. Mỗi khi được thấy nụ cười của Hạnh là hồn tôi xao động, ngày mới như được chiếu bởi một thứ ánh sáng trong trẻo lạ kỳ. Cái bàn trên cùng góc trái lớp học, nơi Hạnh ngồi là trung tâm của những cuộc tranh luận, vui đùa. Thầy cô giáo khi giảng bài cũng bị hút về góc ấy, nơi Hạnh luôn có những phát biểu thông minh pha chút hài hước.

Con trai trong lớp đều yêu Hạnh nhưng những gã trai nhàng nhàng chỉ dám chiêm ngưỡng từ xa để rồi mơ mộng vẩn vơ. Tôi nằm trong số đó nhưng không hề xấu hổ thừa nhận điều này. Giá tôi đẹp trai hơn, thông minh, ăn mặc bảnh bao hơn thì khác. Có thể ai đó cho tôi là hèn nhát nhưng nếu được gặp Hạnh vào thời ấy thì họ mới thông cảm được.

Khoảng một tháng sau khi nhập học, Dũng Khôi rủ tôi ra quán trà ngoài cổng trường. Nó lặng lẽ ngồi đốt thuốc, mặt đăm chiêu.

“Thì mày có gì mà phải ngại?” Tôi bảo nó, thừa biết tâm trí thằng bạn đang ở đâu. “Cứ xông vào ngồi cạnh.”

“Ừ, sao tao run thế nhỉ?” Dũng Khôi mỉm cười, rít thuốc.

Tôi buồn cười vì sự thừa nhận ngây ngô của nó.

“Thế mày có thích Hạnh không?” Nó liếc tôi hỏi.

“Thích quá đi chứ.”

Nói xong điều ấy, tôi buồn. Bạn có hiểu không? Bạn gặp một người tuyệt vời ở đời thực, chứ không phải trong sách vở, phim ảnh. Bạn rung động mãnh liệt nhưng hiểu rằng người ấy sẽ không bao giờ là của mình.

“Thế mày có định tiếp cận Hạnh không?” Nó hỏi tiếp.

“Không!”

“Tại sao không?”

Nó hỏi như lấy cung. Tôi bực mình. Thằng nào chẳng sĩ diện, ai lại muốn lộ ra kém cỏi của mình? Mà nói thực, lúc ấy tôi cũng không tin Dũng Khôi có thể chinh phục được Hạnh, nhưng đại gì mà nói ra điều ấy.

“Tại sao không?” Nó hất hàm hỏi lại, cặp mắt xéch soi mói, rất khó chịu.

“Mày sao thế?” Tôi gắt.

“Hỏi mãi!”

Dũng Khôi rít một hơi thuốc dài, có vẻ nghĩ ngợi lung lăm. Rồi nó vút điếu thuốc hút dở, nói như ra lệnh:

“Vào lớp đi!”

Cái dáng khuynh khuynh quen thuộc như sắp choảng nhau. Quyết rồi đây, tôi nghĩ thầm, tò mò xem điều gì xảy ra. Y như rằng, Dũng Khôi lấy cặp sách, nháy mắt với tôi, đi lên bàn đầu, nơi Hạnh ngồi với hai bạn gái khác.

Nó nói gì đấy với Hạnh. Nàng mỉm cười, gật đầu, lui vào nhường chỗ cho nó. Từ đấy, Dũng Khôi không ngồi cạnh tôi nữa mà cứ đường hoàng chiếm cái chỗ ngồi cạnh Hạnh. Vào giờ nghỉ nó thường chuyện trò với nàng ngoài hành lang, lúc thì rủ rỉ đăm chiêu, lúc thì khoa chân múa tay có vẻ hùng biện ghê lắm.

Khoảng một tháng sau thì có một thằng tên Quang xuất hiện. Thằng ấy học cùng khoa nhưng trước chúng tôi một năm. Phải công nhận nó rất đẹp đôi với Hạnh. Cao, sáng sủa, mũi thẳng tắp như mũi đàn ông Hy Lạp, tóc xoăn xoăn bông bông, quần áo đẹp, tay đeo đồng hồ mạ vàng óng ánh. Trong môi trường sinh viên đỏi kém lúc ấy thì bạn trông tượng một thằng như thế nổi bật đến đâu. Thằng ấy khá nổi tiếng. Nhiều lần nó đã biểu diễn karate và hát hò trong những dịp văn nghệ của trường. Tôi nghĩ riêng cái vẻ công tử và tài văn nghệ của nó đã đủ làm con gái thích. Thằng ấy và chúng tôi khác nhau một trời một vực, giữa con nhà buôn bán giàu có ở trung tâm và những thằng “Hà Nội Bảy” - từ chỉ dân nghèo ven nội, tuy ở Hà Nội nhưng vẫn có nhưng nét văn hóa làng xóm như ở nông thôn.

Vài lần vào giờ nghỉ, lúc Dũng Khôi đang phun khói bên Hạnh ngoài hành lang thì Quang tới, bắt chuyện với Hạnh rất tự nhiên. Tôi đang đá cầu với mấy thằng bạn nhưng vẫn để ý. Dũng Khôi thấp hơn thằng kia tới nửa cái đầu. Vẻ ngoài của nó có thể làm con gái nhà lành e ngại. Da ngăm ngăm, tóc lòa xòa, cặp mắt xéch trông hơi dữ. Tôi không biết sự việc sẽ đến đâu vì không lạ gì thằng bạn rắn đầu. Đối thủ càng to con, đáng gờm, nó càng hiếu thắng. Có vẻ thô thiển khi mang chuyện đánh nhau so với chuyện yêu đương, nhưng quả thực mọi chuyện của Dũng Khôi đều kịch tính thế nào ấy.